Ви, мабуть, ніколи не були в нашому колгоспі? І Петруся нашого не знаєте? Ну, то слухайте. Саме про цього Петруся й мова. Правду кажучи, що про нього розповідати? Звичайнісінький собі восьмилітній хлопець — ясноокий, капловухий трохи, з ряботинням на носі. Петрусь та й годі. А отже й не зовсім звичайний.

Помітили в колгоспі, що не схожий Петрусь на інших дітей. Оце, було, грається, борюкається, а тоді раптом згадає щось, споважніє, гляне спідлоба на товаришів та й скаже:

— Отак за ґулями й робити ніколи. А вдома, мабуть, свині голодні гудуть. Та й на пасіку треба навідатись. Дід Ларивон старий, сам і рою не встереже.

І піде було.

По дорозі косарів зустріне й почне:

— Здоровенькі були! Чи добра травиця?

Я так думаю, що й отава непогана буде —

літо ж дощове. Не спізнитися б тільки ко

совицею, люди добрі. Бо як достигне жито,

тоді вже до сіна.

Сміются було косарі:

— Дивись як розмовляє! Ти ж чого це такечки старуєш ?

— Еге ж, старуєш. Задощить знову — пропало тоді сіно. Нас за це, по голівці не погладять.

А прийде на пасіку, зараз до діда Ларивона:

— Ну, як воно, діду, буде з роєм? Не вилітав? Чому ж це він забарився? Давно б пора! А може, не встерегли, діду? Ох-хо, старість, кажуть, не радість...

Із пасіки — в кролівник, до дядька Оникія:

— Здрастуйте вам!

— Здоров був, малий!

— Та воно як сказати — сьогодні сталий, а там, гляди, й виріс.

Дуже не любив Петрусь, коли говорили, що він малий. Наче хотів, щоб було йому років із тридцять.

— Ну, як хазяйствечко? — питає.— Слабувате, дядьку Оникію. Казав я голові колгоспу: "Прикупіть, Даниловичу, племінних ангорських кролів!"

— От який ти! Справжній хазяїн!

— Та не люблю непирядку. Без хазяйського ока, знаєте, й квочки до пуття не

підсиплеш.

Тут уже дядько Оникій не витримує, регоче, аж за боки береться:

— От хазяїн! Справжнісінький дідусь

Петрусь!

Ну, з цього й пішло… В колгоспі тепер інакше й не звали Петруся як Дідусь Петрусь". А він, нічого, не сердиться, тільки було бубонить:

— Хай і дідусь; а що буде, як пального в жнива не вистачить…

До того дійшло, що з дітворою перестав гратись.

— Яка вони мені компанія? — каже. Загубила якось Софійка, дочка дядька Оникія, ляльку. Гарна була лялька — довгі коси за плечима, замість очей чорні блискучі намистинки. Питає Софійка в Петруся:

— Не бачив моєї ляльки? Він аж почервонів:

— Чи в мене тільки й діла, що твою ляльку глядіти?

Так минув тиждень чи два. Уже й забула Софійка про свою ляльку. Тільки йде одного разу дядько Оникій мимо Петрусевої хати й чує: щось мугиче в куточку за тином. Зазирнув тихенько дядько Оникій за тин і враз аж занімів від здивування. Він побачив Петруся, а на колінах у нього Софійчину ляльку з блискучими чорними намистинками. Хлопчина ніжно гойдав ляльку й тихенько наспівував:

Ну-ну, котино

Засни, мала дитино,

Засни, задрімай

Та й нічого не думай!

Посміхаючись собі у вуса, дядько "Оникій навшпиньки тихесенько відійшов од тину й нікому-нікому не розповів про цей випадок.

Наступного дня Петрусева мати покликала сина й каже:

— Ось що, Петрусю, мені ніколи, а ти пожени на вигін чорну квочку з курчатами. Хай попасуться на травичці. Тільки гляди не дратуй квочки, вона сердита.

— Не маленький,— відповів Петрусь.— Розумію, що й як. Хазяїна квочка не займе...

Та й погнав.

А курчата такі маленькі, жовтенькі, недавно вилупились. Як пушинки — дмухнеш, так, здається, й полетять.

Ну, ніде правди діти, спокусився Петрусь і почав ловити курчатко, щоб подержати його в теплих долонях. І в цю мить трапилось лихо. Розлючена чорна квочка, мов хижий яструб, налетіла на хлопчину. Вона дзьобала Петруся у лоб, у голову, била його крилами, дряпала пазурами...

Ні відчайні крики, ні безтямні помахи рук не могли зупинити цього несподіваного відважного натиску. Петрусь затулив обличчя руками, нахилив голову і щодуху побіг.

На крик із хат вибігли перелякані люди. Вони побачили Петруся, який щодуху мчав вулицею, а на спині в нього сиділа чорна курка і, б'ючи крилами, раз у раз довбала хлопця дзьобом у голову.

Ледве-ледве вдалося прогнати оскаженілу квочку. Юрба людей обступила Петруся, але він невтішно плакав, і ніхто не міг його заспокоїти. Тоді дядько Оникій погладив хлопчину по голові і сказав:

— Годі вже, годі. Чи тобі, може, як малому, ляльку дати?

Петрусь ураз перестав плакати, розмазав кулаками сльози по щоках і підозріло глянув на дядька Оникія. Але той сховав у вусах посмішку і з байдужим виглядом почав крутити цигарку.

І Петрусь знову зайшовся плачем. Прибігла мати і сплеснула руками:

— Ось тобі й дідусь Петрусь! Ех ти ж! "Хазяїна квочка не займе!"

І тоді Петрусь крізь гарячі сльози, схлипуючи, вимовив:

— Я вже не хочу бути... дідусем Петрусем. Хай... хай йому грець!..